

Government of the Netherlands

UABIO

***Тренінг з питань скорочення викидів
парникових газів***

СВАМ: вступ і загальний огляд

**Драгнєва Наталя, к. е. н.,
ГО «Агентство з відновлюваної
енергетики»**

Які основні цілі впровадження механізму прикордонного вуглецевого коригування (СВАМ)?

- 1) сприяння досягненню кліматичної нейтральності Європейського континенту;
- 2) запобігання перетіканню парникових газів для забезпечення ефективності кліматичної політики ЄС;
- 3) вплив на поведінку третіх країн:
 - надати стимул для країн-партнерів ЄС щодо зменшення викидів парникових газів;
 - стимулювати такі країни до адаптації їхньої кліматичної політики до стандартів ЄС;
 - створення додаткових можливостей для мобілізації зелених фінансів.

Витік вуглецю

- концепція кількісного визначення збільшення викидів парникових газів в одній країні в результаті скорочення викидів іншою країною з більш суворою політикою пом'якшення кліматичних змін. Витік вуглецю стосується ситуації, коли підприємства переносять види діяльності з інтенсивними викидами (тобто виробництво товарів) із країни з суворою кліматичною політикою в країну з менш суворою кліматичною політикою.

Сектори з ризиком витоку вуглецю

• ЄС формує перелік секторів та підгалузі, що мають значний ризик витоку вуглецю:

- ✓ Гірнична справа
- ✓ Нафта і газ
- ✓ Папір
- ✓ Целюлоза
- ✓ Пластмаси
- ✓ Метали
- ✓ Цемент
- ✓ Скло
- ✓ Хімікати

Чому ЄС піклується про витік вуглецю?

- ЄС має на меті скорочення викидів принаймні на 55% до 2030 р.
- Щоб досягти цього, ЄС представляє нове законодавство, з метою забезпечення відповідності політики ЄС своїм кліматичним цілям.
- Оскільки ЄС запроваджує таку політику, витік вуглецю може призвести до скорочення викидів ЄС, компенсуючи збільшення викидів в іншому місці.

Як ЄС зараз вирішує проблему?

- ЄС наразі застосовує Систему торгівлі викидами (ETS), яка охоплює сектори з найбільшим ризиком витоку вуглецю.
- Для установок ЄС необхідно купувати сертифікати ETS, які дають право здійснювати викиди парникових газів у виробництві.
- Наразі сектори в зоні ризику витоку вуглецю отримали більше безкоштовних дозволів, ніж в інших секторах.

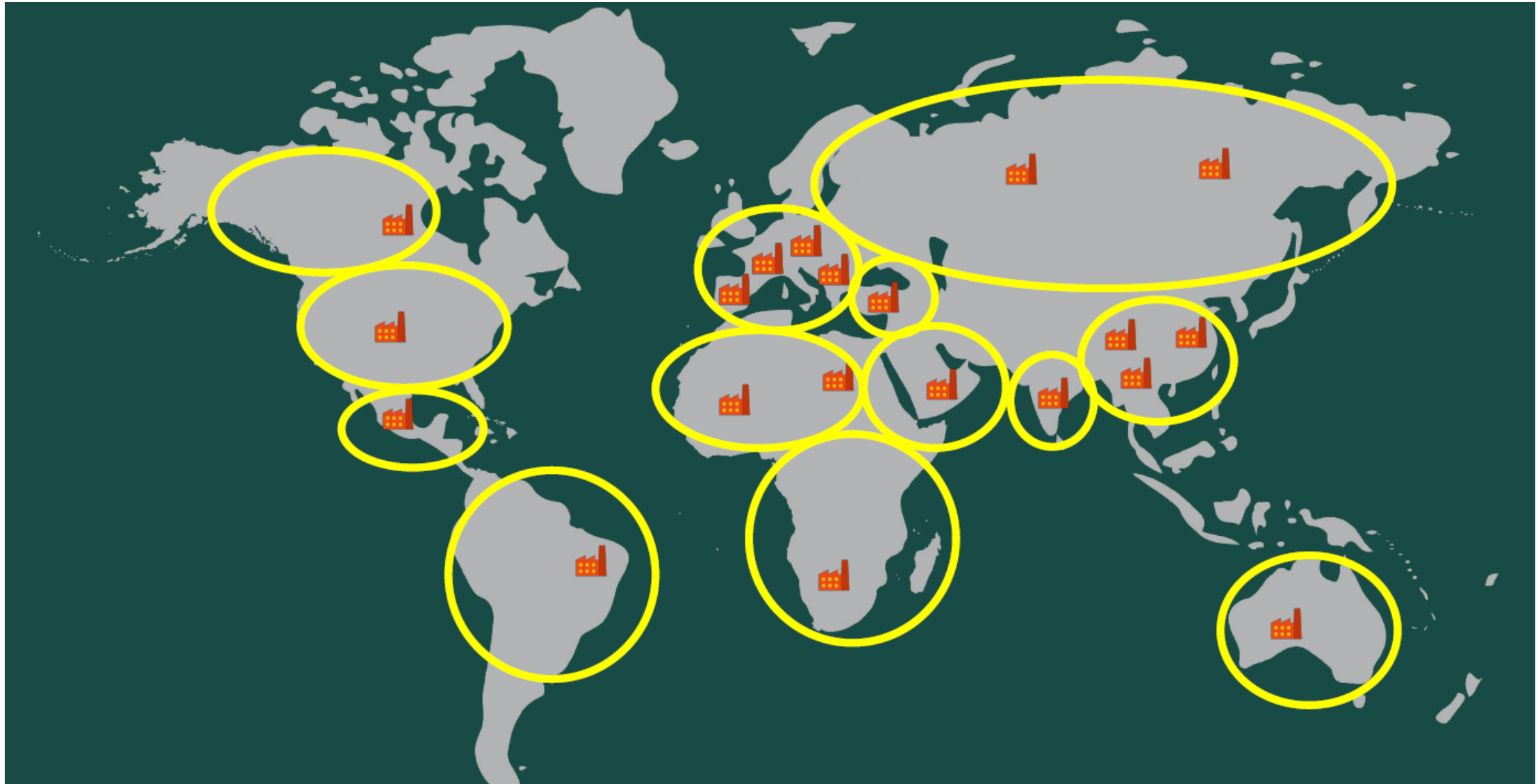
Новий підхід ЄС до витоку вуглецю

- СВММ є механізмом ЄС, що спрямований на вирішення проблеми ризику витоку вуглецю.
- Імпорт вуглецевоємних товарів за таких умов зіштовхнеться з цінами на викиди вуглецю, що мають відповідати цінам виробників товарів у ЄС.

СВАМ вирівнює умови для цін на вуглець

Модель для режимів рівнозначних цін на вуглець

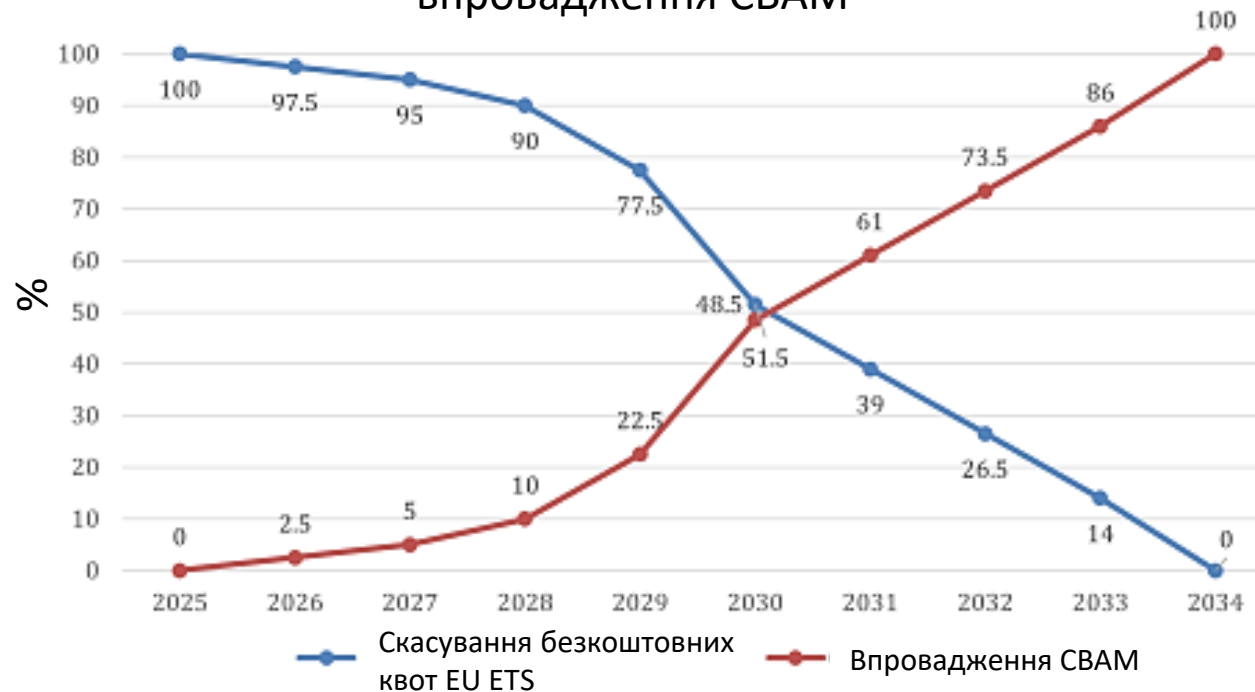
Міжнародна діяльність щодо вуглецевого коригування імпорту

Регламент (ЄС) 2023/956 Європейського Парламенту та Ради від 10 травня 2023 року про встановлення механізму прикордонного вуглецевого коригування.

Виконавчий регламент (ЄС) 2023/1773 від 17 серпня 2023 року, що встановлює правила застосування Регламенту (ЄС) 2023/956 Європейського Парламенту та Ради щодо обов'язкової звітності в рамках механізму прикордонного вуглецевого коригування протягом Перехідного періоду з додатками.

Поетапне скасування безкоштовних квот EU ETS та впровадження CBAM

Які основні положення СВАМ?

Європейський бізнес має використовувати товари визначених категорій з однаковим рівнем компенсації вартості викидів парникових газів не залежно від країни походження товару, за винятком імпорту з країн з низьким рівнем розвитку, відповідно до ціни Європейської системи торгівлі квотами на викиди (EU ETS). Якщо виробник товарів може довести, що певна ціна за викиди парникових газів вже була сплачена у країні походження товарів, тоді сума зобов'язань щодо сплати за механізмом СВАМ може бути скоригована на цю величину. У разі перевищення ціни на викиди парникових газів в країні походження товарів над зобов'язаннями СВАМ зворотна компенсація з боку ЄС не надається.

- Платежі за СВАМ будуть коригуватись з урахуванням рівня безкоштовних квот, які надаються в межах Європейської системи торгівлі квотами на викиди (EU ETS) до 2035 року;
- Введення в дію СВАМ буде відбуватись поетапно, що дозволить бізнесу адаптуватись до нових правил гри.

СВАМ запроваджено поетапно з 1 жовтня 2023 р. з поступовими змінами підходів до розрахунку включених викидів. Крім того, очікується, що з часом сфера застосування СВАМ буде розширена разом із поступовим скороченням розподілу безкоштовних квот згідно з ETS.

Ключові моменти: СВАМ

ТОВАРИ СВАМ:

- Чавун та сталь
- Алюміній
- Цемент
- Добрива
- Електроенергія
- Водень

Імпорт з країн, що не входять до ЄС, за винятком товарів, що походять з:

Швейцарії
Норвегії
Ісландії
Ліхтенштейну

Охоплені викиди

Прямі та непрямі викиди пов'язані з виробництвом + електроенергія.

Розрахунок периметру може в якийсь момент бути розширено для охоплення подальших непрямих викидів, наприклад транспортування

Перехідний період

1 жовтня 2023 року розпочався Перехідний період СВАМ.

Декларанти зобов'язані подавати квартальні звіти СВАМ, що містять інформацію про вбудовані викиди для імпорту товарів.

Багато підприємств звітували про вбудовані викиди вперше.

Огляд СВАМ

До 2026 року Єврокомісія проведе огляд обсягу СВАМ.

З 2026 року потенційне розширення СВАМ може включати:

- Нафтопродукти
- Вапно
- Скло
- Кераміка
- Целюлоза
- Папір
- Картон
- Кислоти
- Насипні органічні хімікати

Очікується, що сфера дії СВАМ включатиме весь EU ETS товарів до 2030 року.

Сертифікати СВАМ

За підсумками Перехідного періоду з 1 січня 2026 р. декларанти повинні купувати та здавати сертифікати СВАМ, що покриють вбудовані викиди їх імпорту.

До 31 травня кожного року уповноважений декларант СВАМ повинен надати певну кількість сертифікатів СВАМ через реєстр СВАМ, які відповідають заявленим і перевіреному вбудованим викидам за календарний рік, що передуює здачі.

Огляд процесу СВАМ

Виробник/дистриб'ютор за межами ЄС

Оцінка процесу виробництва та відповідні методи розрахунку.
Моніторинг викидів

Віднесення викидів до виробничих процесів, а потім до товарів

Збір даних про викиди прекурсорів і додавання їх до своїх власних викидів

Дані про специфічні включені викиди ваших товарів СВАМ

Подання даних про викиди СВАМ клієнтам з ЄС для всіх установок та товарів

Декларант звітності ЄС

Визначення обсягу товарів, охоплених СВАМ

Визначення всіх параметрів, за якими вам потрібно звітувати

Зв'язок зі своїми постачальниками та запит даних СВАМ

Отримання даних СВАМ від постачальників

Збір даних про ціну на вуглець у третіх країнах

Створення звіту СВАМ і подання його до Національного органу

Повноформатний період

Січень 2026: придбання сертифікатів СВАМ пропорційно до вбудованого CO₂e

Національні компетентні органи (НКО)

Кожна держава-член ЄС призначає НКО, який відповідає за впровадження СВAM у своїй юрисдикції.

Під час перехідного етапу НКО несуть відповідальність за нагляд за реєстрацією як уповноваженого декларанта і, отже, за доступ до порталу трейдерів ЄС, де подаються звіти СВAM.

Організації зобов'язані зареєструватися у НКО в кожній державі-члені через які вони імпортують товари до ЄС.

Країна ЄС	НКО	Країна ЄС	НКО
Австрія	Office for the National Emissions Trading System Customs Authority	Італія	Ministry of Environment and Energy Security
Бельгія	Federal Public Service for Health, Food Chain Safety and Environment Climate Change Service	Латвія	State Revenue Service
Болгарія	Executive Environment Agency	Литва	Environmental Protection Agency
Кіпр	Department of Environment Ministry of Agriculture, Rural Development and Environment	Люксембург	Environment Agency Permits and subsidies unit – Register of greenhouse gas emissions quotas
Чехія	Customs Administration Ministry of the Environment	Мальта	Malta Resources Authority (MRA)
Данія	Danish Energy Agency	Нідерланди	Dutch Emissions Authority
Естонія	Environmental Board	Польща	National Centre for Emissions Management, The Institute of Environmental Protection – National Research Institute
Греція	General Directorate of the Financial and Economic Crime Unit Ministry of National Economy and Finance	Португалія	Portuguese Environment Agency
Іспанія	Ministry for Ecological Transition and Demographic Challenge	Румунія	General Directorate of Fiscal Legislation and Customs and Accounting Regulations Ministry of Finance
Фінляндія	Customs Authority	Швеція	Swedish Environment Protection Agency (EPA)
Франція	Directorate-General for Energy & Climate	Словаччина	Ministry of Environment of the Slovak Republic
Хорватія	Customs Administration, Ministry of Finance	Словенія	Slovenia Ministry of Environment
Угорщина	National Climate Protection Authority	Німеччина	Emissions Trading Authority
Ірландія	Environmental Protection Agency		

Довідкова інформація: Provisional list of National Competent Authorities (NCAs) for the Carbon Border Adjustment Mechanism (19.03.2024) https://taxation-customs.ec.europa.eu/document/download/5595ce5b-9fd2-42f6-9908-ed6325338ffa_en?filename=20240220%20Updated%20provisional%20list%20of%20NCAs%20for%20CBAM.pdf

Сфери потенційного непрямого та прямого впливу СВМ

Важливо, щоб постачальники надсилали своїм клієнтам саме необхідні дані

Про які вбудовані викиди потрібно звітувати в кожному секторі СВМ?

Найменування	Товари СВМ					
	Цемент	Добрива	Чавун/сталь	Алюміній	Водень	Електрика
Одиниці звітності	(за) тону товару					(за) МВт·год
Парникові гази охоплені	Тільки CO ₂	CO ₂ (плюс закис азоту для деяких добрив)	Тільки CO ₂	CO ₂ (плюс перфторвуглецеві сполуки (PFCs) для деяких виробів з алюмінію)	Тільки CO ₂	Тільки CO ₂
Охоплення викидів у перехідний період	Прямі та непрямі					Тільки прямі
Охоплення викидів у остаточний період	Прямі та непрямі		Тільки прямі, підлягають перевірці			Тільки прямі

Джерело: https://taxation-customs.ec.europa.eu/document/download/013fa763-5dce-4726-a204-69fec04d5ce2_en?filename=CBAM_Questions%20and%20Answers.pdf

Необхідна інформація від виробника для звіту СВAM

З 3 кварталу 2024р. **(з 1 липня)**
імпортери продукції СВAM
ПОВИННІ використовувати
реальні дані викидів – зі свого
ланцюжка поставок

1. Дані виробничої установки
2. Дані прямих викидів
3. Дані непрямих викидів
4. Вбудовані викиди прекурсорів
5. Додаткові кваліфікаційні параметри
6. Ціна на вуглецеві викиди у країні походження

Від виробників поза ЄС імпортерам потрібні реальні дані про викиди крім легкодоступної інформації, такої як адреса виробничої установки та ціни вуглецевих викидів у країні походження.

Виробникам продукції СВAM для імпорту у ЄС потрібно врахувати:

- Моніторинг СВAM проводиться щорічно
- В ідеалі звітують за календарний рік, але дозволяється гнучкість, якщо фінансовий рік є зручнішим або якщо в країні виробничої установки існує обов'язкова схема моніторингу викидів
- Звіт охоплює коефіцієнти викидів та інші дані для кожного продукту, кожної виробничої установки

Вплив на постачальників товарів СВАМ

СВАМ матиме прямі та опосередковані наслідки для постачальників товарів СВАМ, які будуть зосереджені навколо доступності даних та декарбонізації.

Імпортери товарів СВАМ матимуть суворі вимоги до даних, оскільки для багатьох сфер потрібні дані від постачальників на рівні установки та продукту. Доступність цих даних стане вирішальною в міру розвитку СВАМ, а дані про викиди в кінцевому підсумку вимагатимуть перевірки. Дані, які необхідно отримати від постачальників товарів СВАМ, переважно належать до трьох категорій:

Географічні дані

Такі як країна та місто виробництва, адреси (включаючи координати) установок, UN LOCODE та країна походження

Дані про установку

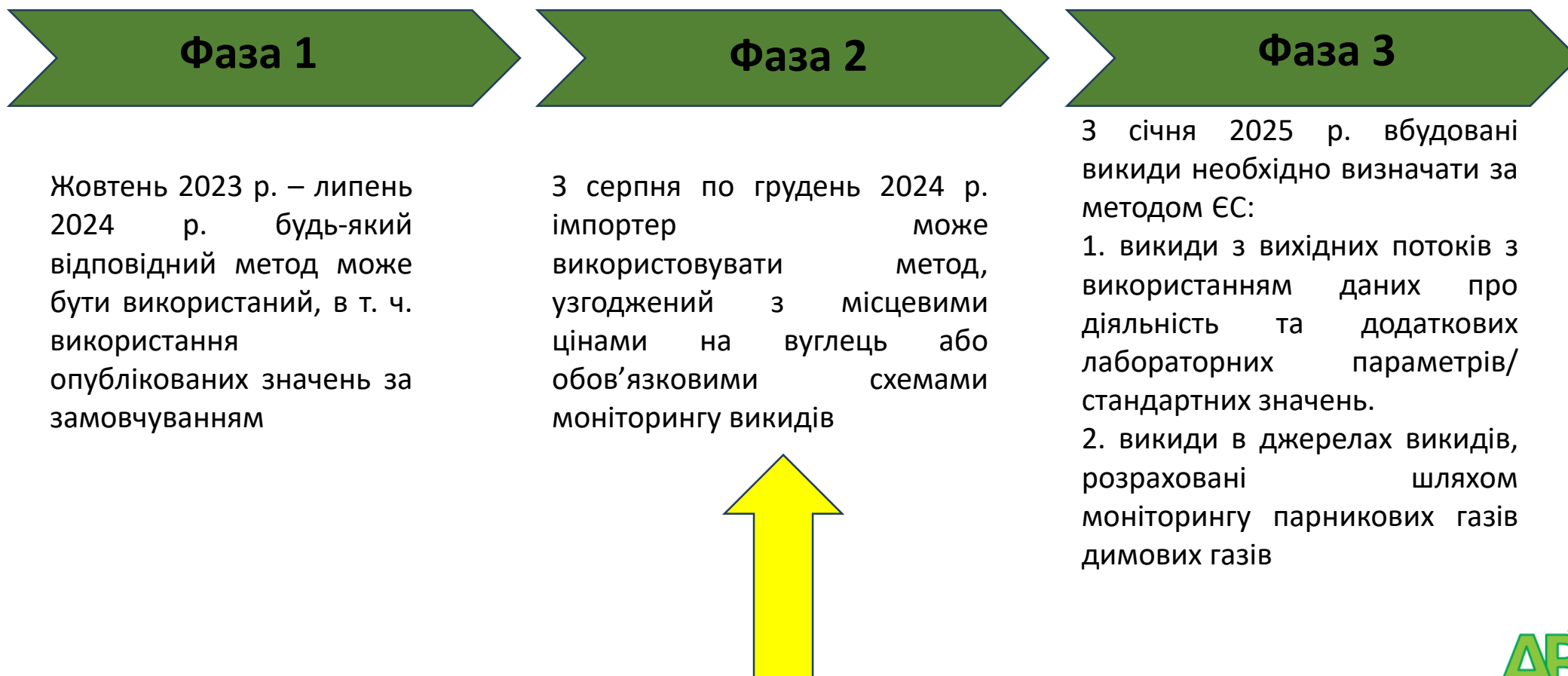
Наприклад, назва установки, оператор і контактні дані, а також рівні виробництва. Ці дані знадобляться для кожної установки

Дані про продукт і викиди

Такі як загальні прямі/непрямі викиди, коефіцієнти викидів, маршрути виробництва, джерела енергії та використання, а також прекурсори/відновники/використання брухту

Вимоги до розрахунку викидів будуть повільно, але стабільно зростати до 2026 року

СВАМ створить зростаючі фінансові, операційні та адміністративні проблеми для підприємств та їх ланцюжків поставок. Прийнята методологія розрахунку та вимоги до звітності щодо вбудованих викидів ставатимуть дедалі жорсткішими протягом Перехідного періоду.

Повноформатний період СВАМ

З 1 січня 2026 року СВАМ вступить у свій повноцінний робочий період, і підприємства зіштовхнуться з фінансовими зобов'язаннями на додаток до зобов'язань звітності. Хоча додаткова інформація та вказівки щодо функціонування цього періоду будуть опубліковані безпосередньо перед початком повноформатного періоду, прийнятий регламент надає інформацію про ключові моменти для бізнесу.

Перелік товарів

- До закінчення перехідного періоду, обсяг продуктів СВАМ буде розглянуто Європейською комісією.
- Передбачається, що обсяг СВАМ буде розширено. Він включатиме нафтопродукти, кераміку, скло, вапно, целюлозу, папір, картон і кислоти.

Сертифікати СВАМ

- Сертифікати СВАМ потрібно купувати і подавати щорічно.
- Ціна сертифікатів повинна бути прив'язана до ETS.
- Кожен квартал декларанти повинні мати сертифікати, що охоплюють 80% загальних викидів.

Верифікація звітів

- Декларації СВАМ повинні бути верифікованими акредитованим органом перевірки.
- Органи верифікації будуть призначатися Національним компетентним органом.
- Необхідність додаткових вказівок в процесі верифікації.

Поетапне впровадження

- Фінансовий вплив СВАМ буде поступово накладатися для узгодження з поетапним скасування безкоштовних дозволів відповідно до EU ETS
- Аналогічні умови для товарів, що імпортуються в ЄС і товарів, що виробляються у ЄС.

Вплив податку СВАМ на вартість продукції з 2034 р.

З 2026 року накладаються фінансові зобов'язання СВАМ і коригуються ціни...

Обсяг товарів
імпортованих
з України

1000 т зливки з
нержавіючої
сталі (7218)

Вбудовані
прямі викиди*

2,18 тонн
CO_{2e} на тонну

Ціна СВАМ
(Середнє
значення
щотижневе ETS)

80 євро за тонну
CO_{2e}

Сплачена ціна
вуглецю в
країні
походження

1 євро за тонну
CO_{2e}

СВАМ вартість	$1000 * 2,18 * (80 - 1) = 172\,220$ євро
Вартість продукту (2 300 євро за тонну)	2 300 000 євро
Зростання ціни	7,5%

Примітка: витрати на СВАМ поступово з 2026 р. (2,5 % від загального) до 2034 р. (100 % від загальної кількості)

* Згідно з чинним законодавством податки СВАМ на сталеву продукцію покриватимуть лише прямі викиди

СВАМ стимулює екологічне виробництво сталі

Виробник 1

Вбудовані прямі викиди високо вуглецевого первинного підприємства з виплавлення сталі, BOF процес (основна киснева піч)

1000 т зливки з нержавіючої сталі (7218)

4,3 тонн CO_{2e} на тонну

СВАМ вартість	339 700 євро
Вартість продукту (2300 євро за тонну)	2 300 000 євро
Зростання ціни	14,8%

Виробник 2

Вбудовані прямі викиди низьковуглецевого вторинного підприємства з виплавлення сталі, процес EAF (електродугова піч)

1,5 тонн CO_{2e} на тонну

СВАМ вартість	118 500 євро
Вартість продукту (2300 євро за тонну)	2 300 000 євро
Зростання ціни	5,2%

Примітка. У цьому спрощеному прикладі припускаємо постійну 79 євро/т різницю в ціні на вуглець між третьою країною та ЄС

UABIO

Дякую!

Наталя Драгнева
к. е. н., експерт,
ГО «Агентство з відновлюваної
енергетики»

